

SZARVASI UJSÁG.

Hetilap, a társadalom, közgazdaság és irodalom köréből.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 5 frt. — kr.
Félévre 2 frt. 50 kr.
Negyedévre 1 frt. 25 kr.

Egyes szám ára 10 kr.

MEGJELENIK:

hetenként egyszer. **vasárnap.**

Az előfizetési pénzek, úgy a lap szellemi részét
illető közlemények a szerkesztőhöz Szarvasra
címzendők.

A nyílt-térben minden garmondsor díja 20 kr.

HIRDETÉSI DÍJ:

Minden egyes szó után 100 szóig 2 kr.
Azonfelül 1 „

Kiemelt, díszbetűt s körzettel ellátott hirdetésekért termékek szerint, minden négyzet centimete után 3 kr. számítatik. — Állandó hirdetéseknek kedvezmény nyújtatik. Hirdetések az Árpád, irodalmi és nyomdai intézetbe küldendők.

Előfizetési felhívás

a

„SZARVASI UJSÁG“

1879. évi okt.-decemberi évnegyedére.

Az új évnegyed nyitásával ajánljuk lapunkat a nagy közönség szives figyelmébe. Törekvésünk ezennél is oda irányul, miszerint lapunkban lehető részletességgel tárgyalassanak mindazon jótékonyhatású eszmék és vezérelvek, melyek a társadalmi összélet fejlődését befolyásolják, s melyeknek hangoztatása, érvényre emelése, a sajtó főfeladatát képezi. E mellett lapunk az irodalmi izlés fejlesztésének is közege kíván lenni, s e részben eddigi tárcza-közleményeinkre utaljuk a szives olvasót, melyek nagyrészt ismert hazai írók tollából folytak.

A „Szarvasi Ujság“ előfizetési ára:

az új évnegyedre 1 frt 25 kr.,

mely öszveg Szarvasra — vidékről legcélszerűbben postai utalványon — a kiadó hivatalba küldendő.

Szarvason, 1879. szept. 28.

A „Szarvasi Ujság“ szerkesztősége.

Az iskolai takarékpénztár

az oekonomia, ethika és disciplina szempontjából.

III.

Az iskolai takarékpénztára disciplina szempontjából.

(Folyt.)

Disciplina alatt tágabb értelemben az iskolai közigazgatást értjük.

A jó közigazgatás mindenütt áldásos, tehát az iskolában is; ellenben rossz közigazgatás mellett törvények, rendeletek dacára rendtelenség kap lábra,

a hol pedig ziláltság uralkodik, ott termékeny munkálodásról szó sem lehet.

Minél szűkebb körben mozog az iskolai közigazgatás, annál könnyebben eszközölhetőnek gondoljuk, minél kevesebb gondot fordítunk pedig a közreható tényezőkre, annál gyengébb lábon fog állani az iskolai közigazgatás.

Amint a törvényhatósági közigazgatás a szerint jobb vagy rosszabb, amint a felügyelet éberebb, lanyhább — amint a végrehajtó közögek serények vagy kötelességmulasztók — amint a nép több, kevesebb jóakarattal bír: úgy az iskolai közigazgatás minősége is attól függ: milyen a felügyelet, hogyan működik a tanító, miként viselik magukat a gyermekek és szülők az iskolai élet iránt.

Ezen tényezőkről egyenként szólunk — folytonosan azt vizsgálva, miképen befolyásolja az iskolai takarékpénztár az iskolai közigazgatást.

A felügyetetről csak röviden; az iskolai takarékpénztár új terhet rak mind a helyi, mind a központi felügyelet vállaira, mert oly fontos mozzanatot, minő az iskolai takarékpénztár, nem ignorálhat sem az iskolaszék, sem a tanfelügyelő; nincsenek ugyan még megállapítva az iskolai takarékpénztár kezelésének módosatai, de ha létrejön általánosabban, nem lesz szabad „ibant qua poterant“ elvet alkalmazni, lévén itt pénzről szó.

Hogy a felügyelet részéről mekkora a jóakarát, nem kutatjuk, de az köztudomású dolog, miszerint mind a központi, mind a helyi felügyelet nem igen felel meg az iskolai élet kívánalmainak; félni lehet hát, hogy a pénzkezelés ellenőrzése a szakszerű vezetés rovására fog történni; a felügyelet ma is már inkább statisztikai bureau, — lehet még fiatal bank is.

Az iskolai közigazgatásért a tanító felelős és nagyon helyesen, mivel az ő kezében egyesítve a rendtartás összes eszközei; ha felelőssé tesszük a tanítót az iskola jó közigazgatásaért, képessé is kell őt tennünk ezen kötelességnek teljesítésére.

Senki sem tölthet be jól olyan hivatalt, melynek nincsem meghatározott hatásköre: a legjobb szándék mellett teszi a fölöslegest, hagyja a szüksé-

ségest; a „mitte sapientem“ féle elv hivatalra nem alkalmazható.

A tanító is hivatalnok, tehát meghatározott hatáskörének kell lenni: ez pedig az iskola.

Mi az iskola? Mi a népiskola? Nem együgyű kérdések ezek, mert roppant fogalomzavar uralkodik a népiskola hatáskörét illetőleg. Hiába körvonalozza az 1868. 38. és részben az 1876. 28. t. cz. a népiskola feladatát: majd ezt, majd amaszt toldják-foldják az iskolai teendőkhöz; jó, hogy a történyt nem kell már harapni, mert egy híres katona leginkább azt kötötte a tanítók szívére, hogy a fiúk fogait ápolják.

Az iskola hatáskörét illetőleg uralkodó kapkodás a tanító állását nehézzé, működését illusoriussá teszi; egyik ezt sürgeti, másik azt tartja szükségesnek merre induljon a szegény tanító; van ennek a dolognak könnyebb vége is; mert erre is, arra is rántják, a hanyag tanító semerre sem megy, vagy a merre neki letszik, lesz tehát tanító, a ki az iskolai takarékpénztárral elkezeli a tanítás idejét, ha esetleg nagyobb passiója van könyvelni — mint tanítani.

Van tehát elég zűrzavar a népiskola hatáskörét illetőleg — az iskolai takarékpénztár ráadás az elégre!

Ez az állapot a legkellemetlenebb a tanítóra nézve: nem tudhatja mi kedvesebb Jupiter tonans és a dii monorum gentium előtt — a folyékony olvasás, biztos számolás, tiszta írás, — avagy talán a szalma-, gyékény-, vessző-, fonal-, szilánk stb. fonás. — avagy pedig az iskolai takarékpénztár! De hát ha a tanfegyelőd, miniszteri iskola látogató szenvedélyes kertész, méhész, selymész — quid tunc!?

A tanítóknak becsületökre válik, hogy oly kevés csapott fel Hübele Balázsnak: a legnagyobb rész érett megfontolásra időt kíván; ha eddig nem vesztünk el iskolai takarékpénztár nélkül, addig csak élünk még, míg alaposan megbeszéljük ezt a kérdést. Kifejezést kell adni itt azon méltatlan bánásmódnak, melyben az iskolai takarékpénztár miatt a tanítótestület a politikai hírlapirodalom részéről részesült; közönyösséget, indolentiát, tudatlanságot, renyhéséget vettek szemére, mert nem melegedett fel a mondva csinált szalmatűz lángjánál. Vezércikket írni nagyon könnyű: tessék beállni néptanítónak és azután tartani ítéletet elevenek és holtak felett. Ha marhadög pusztit, akkor myghallgatják az állatorvosok véleményét: ha iskolai kérdés kerül szőnyegre, akkor csak ujságírók értenek a dologhoz! Legujabban díjakat tűznek ki, illetőleg sors-huzás mellett egy aranyat adnak azon tanítóknak, kik buzgóságot fejtettek ki az iskolai takarékpénztár körül; hogy ezen ügyben nagyobb propangadát csinálhassanak 10.000 forintot kérnek mint államsegélyt. Csak?!

A néptanítók tartózkodó álláspontja az iskolai takarékpénztár iránt nem indokolatlan — a disciplinát illetőleg.

Az iskolai takarékpénztár kezelése munkát vesz igénybe, tehát teher; a mint a szolgabíró nem lehet arra kötelezni, mi nem tartozik a közigazgatás keretébe, úgy a tanító vállaira sem lehet olyan terhet rakni, mely nincsen összeköttetésben az iskola hatáskörével; hogy ezen új terhet ingyen, tehát áldozatkészségből viselje a tanító, oly követelés, mely igazságtalan. Akik mindjárt az áldozatkészségre hi-

T Á R S U G A

Hugomboz.

osktag hajléknak romlatlan gyermeke,
Kit a sors velem egy bölcsőben rengete,
Gyermek korunk elmúlt . . . eltűntek az órák,
Mikor faradatlan jártuk be a rónat
Jatszólépet uzve himes pázsit felett,
Vagy kopár úgáron az ördögszekeret.
S nyári nap hevétől tikkadva, faradva
Hányszor esalt el messze a délibab habja. —
Pusztai gyermekség, édes aranykorom! . . .
Óh hogy lehetetlen téged vissza hoznom! — —
Mint költöző madár jöttére a télnek,
Észálltam enyhebből az ősi fedélnek;
Keresve vidéket hol a kin nem éget
S hol arnya ne lenne az öröm fényének.
Hasztalan repültem, meg' vissza kerültem . . .
Visszaszedült lelkem vagytól részegülten.
Te hive maradtál a kis kalibának,
Maradtál, mi voltál mezei virágnak.
Ne is vágyjal te ki szűk völgyed öléből:
Magasból az ember hamarabb leszédül.
Míg a hegy tövében virág virágra nyit:
Zordon hó fedezi a bércek ormait.
A szerény bokroeska ágai még épek,
Míg a büszke tölgyet tepik a szélvész.
Maradj te a mi vagy: szerény kis ibolya,
Kit nem mesteri kéz: természet ápolja.
Maradj te a falu egyszerű leánya,

Legyen a kis viskó lelked nagy világa.
A világ örömét birnunk lehetetlen . . .
Mienk csak az, a mi megfér a kebelben.
Hányszor milyen kicsiny a nagy világ nekünk,
S gyakran egy virágban mégis üdvöt lelünk.
Maradj te, a mi vagy: a viskó gyermeke,
Égesse pirosra arcod a nap heve.
Vess szende virágot kis kerted ölébe,
Vagy drága anyáknak bus sirja fölébe;
Hadd illatozzanak kedvesi mellette,
Hiszen tudod, őket mennyire szerette.
Dolgozzál szerényen, ültess, veteményezz,
Munkádnak áldásan boldogságot érsz.
Ne szégyeld, ha barna, napsütött a kezed. . .
A dolog nem szégyen, hogyha jóra vezet.
Pellegesd az orsót, pörgesd a rokkadat,
S szőjj szövőszékeden szép türemlő vasznat;
A két végén pedig, ha a rend kihozna
Kék s piros fejtővel sződd csikos abroszszá. —
Hidd el százszorta szebb nálatok az élet;
Örömestebb lennék most is ott te véled.
Jól emlékszem még az őszi éjszakákra,
Hogy eldalolgattunk kukoriczát hántva,
Sziszegő csuhéján, ha ránk jött az álom,
Jobban elphentünk, mint a vetett ágyon.
Sohse felejttem el a téli estéket,
Mikor künn a vihar rázta a kutgémét,
Majd bugva, sikoltva kapott a fedélbe,
S mint elhaló nyögés veszett el az ójbe;
Hogy ültünk ott körben a kis nádas házba'
Kandallónkba' pedig égett sziporkázva ;

vatkoznak, magok keveset tesznek áldozatból, vagy ha igen, másutt dúsan kárpótolják magukat áldozatkészségükért, a néptanítótól áldozatot kívánni — gúnyolódás. Az ingyen munkát kelletlenül szokás teljesíteni; a gyermekek nagyon hamar észreveszik a tanító kedvetlenségét, morális tekintélye tehát csorbát szenved, a disciplina pedig tekintély nélkül merő lehetetlenség.

Az iskolai rendtartás egyik főtényezője — a tanítónak pontossága hivatalos kötelességének betöltésében. A k i d e r e k a s a n m e g f e l e l t a n i t ó i k ö t e l e s s é g é n e k , a n n a k n e m m a r a d i d e j e i s k o l a i t a k a r é k p é n z t á r r a l b i b e l ő d n i ; tanítás és tanítás között nagy különbség van: a tanórákat pontosan megtartani, és valóban oktatni — nem egy dolog. Azon elméleti állítást, hogy a tanítónak elég szabad ideje van, a gyakorlat meghazudtolja; a szorgalomidő alatt a falusi tanítónak, ha csakugyan tanít, egyáltalán nincsen ideje, mert a tanórák, a készülés, a feladványok átnézése stb. minden percét igénybe veszik, a szünidők alatt pedig szünetel a takarékpénztár is. Könnyű azt mondani, tanóra előtt beszédi a tanító a pénzt, de ez időbe kerül, melyet a tanító is, a tanuló is az oktatásra tartozik fordítani. A könyvelés, pénzküldés, pénzküldés stb. mind időt igényel.

Képesek-e a tanítók az iskolai takarékpénztárt kezelni?

A tanítók legnagyobb része tanítónak képezte ki magát, megtörténhetik tehát, hogy valaki jó tanító, de rossz pénztárnok, az iskolai takarékpénztár kezelése pedig nem tréfa dolog, Mindenesetre naplót kell vezetni; a naplót könyvelni kell a főkönyv betéti

lapjára; a betétet nyugtázni kell a gyermek nyilvántartási ivén. A főkönyv betéti lapját folyvást evidenciában kell tartani, mert az egy forintra gyarapodott betét elküldendő a takarékpénztárba, megesk, hogy a gyermek kiveszi a betét egy részét, tehát a főkönyv betéti és kivételi lapjának differentiája mindig nyilvántartandó. Ha a gyermek — mi nagyon sokszor előfordul — a takarékpénztári könyvre részösszeget vesz ki: mily komplikált eljárást idéz elő a kamatozó és holt tőke nyilvántartása, mert semmiféle pénzügy nem fog avval bibelődni, hogy két forintos betéti könyvecskére 20 krt. adjon ki. Ezen eset pedig számtalanszor fordulhat elő, mert kisebb kiadásoknál a szülő a tőkére fogja utalni a gyermeket. Az ide-oda hurcolással mily könnyen elveszti a gyermek betéti lapját — az összeg magasságát illetőleg gyanúba eshetik a tanító: de elvesztheti a betét könyvet is; ekkor 1 frtos törvényes eljárásba kell bocsátkoznia. Gondoljuk meg azt is, mily terhes és költséges ezen kezelés ott, a hol helyben nincsen pénzügy, tehát a legtöbb esetben; az i r o d a i é s p o s t a i k , l t s é g e k m e g e m é s z t i k a k a m a t o t , é s a t a n i t ó á s i k k a s z t á s g y a n u j á b a e s i k .

Az iskolai takarékpénztár kezelése nem oly egyszerű, hogy minden tanító végezhesse, — nem oly ártatlan, hogy biztosítva legyen a tanító jó hírneve minden eshetőség ellen. Mily könnyen fordulhatnak elő kihagyások, téves bejegyzések épen az iskolában, hol annyifelé igénybe van véve a tanító figyelme; a tévedést jóhiszeműnek nem fogják tartani sem a szülők, sem a gyermekek, sőt talán még a föllevélők sem!

S míg ti a guzsalyon selyem szösz fontatok,
Addig az én lelkem „Toldi“-val mulatott.
Lelkemben e képet még most is úgy látom,
Mint hívogató fenyv messze pusztaságon. —
Csak maradj te ottan édes hugom lelkem,
Ott, hol még érző szív dobog a kebelben.
Ott hol a jó erkölcs fakadó virága
Nincs beletapodva a bűnök sarába.
Légy óre gyámola szegény jó atyánknak,
Simítsd le redőit borus homlokának;
Sok azz a hatvan év . . . öröme sok lenne,
Hát mikor több rossz, mint jó óra volt benne; —
Ne bántsa lelkedet nagy remények vágya, —
Nem a jólétben van szivünk boldogsága;
A gunyhó is nyujthat örömet eleget,
Csak sorsával legyen a szived elégedett.
S ha talán erődöt haladná a tereh,
Melyet rád zudit a szegénység kényszere,
Ne csüggedj el mindjárt, — megsegít az isten:
Keress vigasztalást, s enyhülést a hitben,
Hisz' az ég angyali odalenn is járnak. . .
Maradj te, a mi vagy: mezei virágnak.

BALOGH ISTVÁN.

A két vándorszínész.

— Elbeszélés a színész-életből. —

Irta: Báthory R. Mihály.

(Vége.)

A szerelmes pár tervezését léptek zaja szakította félbe. Maris azt híven, hogy anyja jött haza, ijedten futott ki a szobából s a konyhában egyet-mást rakosgatott.

A hazaérkezett azonban nem Mariska anyja, hanem

Bonyhári Pista volt, ki azon kellemetlen hírrel lepte meg barátját, hogy igazgatójuk többek előtt kinyilvánította: miután az utóbbi napok alatt a jövedelem nagy mértékben csökkent, ez okból képtelen a legközelebbi gage kifizetésére; egyszersmind határozottan kijelenté, ha a partolási hiány a közönség részéről meg nem szűnik, kénytelen lesz a társulatot feloszlattani, annyival inkább, mert a városból való kiindulást a szükséges összeget nem tudja előteremteni. Tehát kiki gondoskodjék magáról! — Így végzé beszédét az igazgató, — monda hangsúlyozva Bonyhári Pista.

— Ah, színigazgató fogás! — jegyzé meg Géza nagy nevetve, — majd minden igazgató így szokott beszélni indulás előtt. Csak megfélemlítés, hogy ne költsünk annyit.

De T. igazgató komolyan vette a dolgot, mert szándéka kinyilvánítása óta, még a napi költség sem lőn fedezve; ebből kifolyólag egy szép reggelen, október 23-án, a tagok arra ébredtek, hogy a színtársulat megszűnt létezni. Az igazgató felolvasván minden egyes tagnak tartozását, t. i. a tőle előlegkép kivett összeget, becsületükre bizván idővel annak megfizetését, mely után sok szerencsét kívánva, mindnyájukat elbocsátá.

A színtársulat széteszolván a tagok egy fillér nélkül maradtak s még kilátásuk sem volt egyhamar valamely igazgatóhoz elszereződni, minthogy a téli saison hetekkel ezelőtt már az egész országban megkezdődött. Irkáltak jobbra, balra, fde többnyire ezt a választ nyerék: „Társulatom complet, ölösleges tagot nem szerződtethetek.“

Cox és Box akarom mondani, Bonyhári Pista és Kövesdy Géza már minden értékesíthető tárgyat zálogba csaptak, de ez vajmi kevés volt élelemre is, — hát a sok adó-

A tanító mindenben példát tartozik adni a gyermekeknek, tehát a takarékoságban is, ha van iskolai takarékpénztár az iskolában, a takarékoság konkrét bizonyítéka a takarékpénztári könyv; a mit ajánl a gyermekeknek, azt gyakorolnia is kell a tanítónak, legyen az engedelmesség, vagy betéti könyvecske. A legtöbb tanító nincs azon helyzetben, hogy tőkét gyűjtsön, vagy nem lesz tehát betéti könyve, vagy betesz egy frtot cégérnek — de a hazug példa demoralisatióra vezet. Épen az a mai nevelésnek átká, hogy a gyermek hazug példa mellett nő fel; a mint meggyőződik, hogy az áhitat, melyet tisztelt, — az áldozatkészség, melyet bámult, — az erkölcsi fönség, melyet becsült — csak álarcz — csak szemfényvesztés volt: megrendülhite az emberek iránt, meghasonlik önmagával és megveti még azt is ami igaz, őszinte és jó volt! A jóakartú tanító megóvhatja magát más téren a képmutatástól — lehet és legyen is igazán vallásos, szorgalmas, őszinte stb: a takarékoságot illetőleg — ha iskolai takarékpénztár alakjában kell gyakorolnia, a körülmények rászorítják a kélszinűségre.

Szólhatnánk még a pénzkezelés nagy veszélyéről, occasió facit furem, — de a felhozottak eléggé bizonyítják, hogy a disciplina — iskolai közigazgatás — főtenyezőjére nézve nem kívánatos az iskolai takarékpénztár kényszerített életbeléptetése.

Az iskolai közigazgatásban tényező a gyermek is; amint jobbak, vagy rosszabbak a gyermekek — amint több vagy kevesebb alkalmuk van megeresz-

ság? Bezzeg jól esett volna most az eltivornyázott összeg!

E szorongatott helyzet dacára Mari még mindig égő vágygyal ragaszkodott kedvencz eszméjéhez, nem gondolva meg, hogy a szini pályára lépve hasonló sors érheti.

Katonáné, néha élénk figyelemmel kísérte leánya minden mozdulatát, mindazáltal ez mégis kijátszta őt. Mert ha csak egy perczre is kilépett a házhól, Mari nyomban Géza szobájában termett; könnyebben esvén szívének, ha egy szót is válthatott szive választottjával. Minél szigorubban tiltotta anyja Gézávali beszélgetését, annál jobban őrjögött utána.

Lakott ama városban egy veterán szinigazgató, G. János. A szerződés nélküli tagok kétségbeesésükben ehez fordulának, s rábeszéléseikkel sikerült végre arra bírniok, hogy ismét kezébe vegyen az igazgatói sceptrumot. A tervben ugyan megállapodtak, de a kivitelhez szükséges legfőbb eszköz hiányzot, — pénz nem volt. Már pedig minden dolognak ez a mozgató creje.

— Ha valaki önök közül bérletet megy csinálni, — mondá az exigazgató, — úgy beleegyezem tervükbe. Állomást is mondok. Itt van közel Mindszent, hol szép bérletre van kilátás.

A többség indítványára B. apaszinészt, ki már gyakorlott volt e tekintetben és Bonyhary Pistát ruházták fel a bizalommal az első lépés megtevésére. A két bérletcsináló színész még az nap délután két órakor per pedes apostolorum utra is kelt.

Mig az országuton haladó két bérletgyűjtő színész arczát a csípős őszi szél élesen metszé, addig Kövesdy Géza Marival a fűtött boglyakemencze mellett édesen ábrándozott, tervezett, s mire a nap nyugvóra szállt, — végeztek is. . .

teni szenvedélyeik gyeploít, a szerént könyebb vagy nehezebb közöttük a disciplinát föntartani. A józan ész parancsolja tehát egyrészt, mindent elkövetni, mi jótékonyan, — másrészt mindent távol tartani, mi károsan hat az iskolai közigazgatásra.

(Vége köv.)

CSARNOK.

Az 1754-ki egyházköztogadás Szarvason.

(Markovicz Mátyás

volt sarvasi lelkész emlékiratai nyomán.)

Százhuszonöt év előtti időnek emléke lebeg a múltakon kegyelettel merengő lelkünk előtt. Százhuszonöt és az időnek végtelen utján egy parányi porszemecske csak, de emlékezetünk előtt beláthatatlan messzeség, mert hiszen, hogy a szent költő szavaival éljek: „életünk hetven évig tart s ha erőteljes nyolczvan évig” (90 Zsolt. 10. v.); és százhuszonöt év túlesik élő emlékezetünk határán, ha mindjárt egy század is nyomná vállainkat. Vannak azonban nyomok, belük, melyek nem egy, nem két századdal, de öt-hat ezer évvel is vissza a múltba vezetikképzeletünket s öt-hat ezer év előtt letúnt nemzetekről beszélnek. A zintvei s babyloni romok e városok régi fényének visszaverődött sugarai, az egyiptomi gúlák s obeliszek négy ezer év előtt élt népek dicsőségének hordozói, a pharaók sötét sirholtjai 6 ezer éves múltnak megvilágítói s a Szajna, Somme és Themse partjain kiásott kovakő darabok az emberi nem gyermekkorának regélői. Egy-egy sötét kődarab megvilágítja a legtávolibb sötét őskort, egy-egy ércdarabba befőtlté azon áthághatlannak látszott irt, mely eddig az emberi nem

Katonáné leányat egy gazdag üvegesnek szánta, kit Mari lelke mélyéből utált, azon egyszerű oknál fogva, mivel fején, „holdvilág”-ot viselt; s mintsem ily fiatalon e tehetetlen öreg karjai közé dobja magát s boldogsága sirját előre megássa: inkább kész lett volna bármely perczben a halállal eljegyeztetni magát. Elvégezték tehát a boglyakemencze mellett, hogy titkon elhagyják a szülői házat.

Három nap mulva B. színész megérkezett a pénzzel; Bonyhary Pistát az új állomáson hagyta, hogy addig, míg a társulat átköltözik, építse fel a szinpadot s hordja ki az előleges jelentéseket.

Az elindulás igazgatójuk által másnap reggel 9 órára tüzetett ki. Minthogy azonban ez időpont a szerelmespár tervével nem vágott egybe, a mennyiben attól tartván, hogy a vendéglő udvarán, honnan az indulás történik, Katonáné igen könnyen meglephetné őket, e végből elhatázzák: kora reggel távozni el hazulról s meg sem állapodni a Tisza partjáiig, hol a személyszállító kocsikat bevárva, a társulat tagjaival háborithatlanul folytathatják tovább utjokat.

Mari a magával viendő ruhákat s egyéb apróságait Géza ladájába helyezte el. Az indulás reggelén Mariska szokottnál korábban kelt föl; bizonyos félelem szállta meg egész lényét, izgatottan várá a perczet, melyben a szülői házat elhagyhatja. Nyolcz óra felé Katonáné, mitsem sejtve, valami dologban átment a szomszédba. Egy pillanat műve volt Gézának, Mari szobájába beugrani, őt a szökésre szólítandó, s már a másik perczben a kapun kirohanva, egy szűk utcán keresztül a rét felé vették utjokat.

Útközben vissza-vissza tekingettek, ha nem jön-e utá-

őskora s a történelem között tátongott. E csekély darabkák egy rég széthullott világnak romjai, mint varázssajkák átviszik lelkünket az idő végtelen tengerén azon korba, melyet a geologia jégkorszaknak nevez, midőn az ember még a barlangi medve, oroszlán, a mammoth s más egyéb antidiluvián óriás állatfajok társaságában élt e földön. Mennyire tiszteletre méltó tehát azon buzgalom s fáradozás, mely e romokat gyűjti s az utókornak, mint az emberi művelődés legelső jeleit általadhatja. Mily dicsőség koszoruzza azon férfiak homlokát, kik e közös drága kincsek felkutatására s gyűjtésére áldozzák lelkök tehetségeit. Mennyire áldhatja e férfiakat különösen a történetíró, ki az emberi művelődés fokozatos fejlődésének képét rajzolja, — áldhatja mondom, mert midőn a kutatások között az ethnographia s a nyelvtudomány felmondák a szolgálatot, a történetnek a sötét őskor labirintjába a régészet nyújtja az Ariadne fonalát, mely régészet kezét fogva a geológiával fölkatatá földünk egymásra halmozott rétegeit s azokból hozta fel az ősember nyomait, azon nyomokat, melyeket eddig a történelem fáklyája még meg nem világíthatott.

Midőn ezen mi megyei régész- s művelődéstörténelmi egyesületünk e vándorgyűlésen nekem van szerencsém a tisztelt közönségnek türelmét néhány perczre igénybe venni, ne méltóztassanak azt várni, hogy én tán vissza vezetem önöket ama rég-rég letűnt multba, hova egy-egy lépés egy századot egy ezredévet jelent, hol az emberi nemet első fejlődésében szemlélhetnők, hol az ember a természet emlőin közvetlenül táplálkozik, hol megkezdí azon ugynevezett létért való küzdelmét, melyből évezredek múlva, mint győztes emelkedik ki, hatalma alá vetvén nemcsak a föld vadait, hanem megjuházva még a felhők oroszlányát is, s a természet fölött győzve, szolgálatába kényszeríti az elemeket. — Avatlatlan kézzel nem akarok ezen igen nagyon távoli mult esetelésében kontárkodni. — A fentebb említett évezredekkel szemben parányi azon mult, mely-

nuk valaki a ki gonosz kézzel elrabolja őket egymás kebléről... Nem láttak senkit, mehettek tehát egész nyugodtan.

Mari azonban folyton retteget a meglepetéstől, izgatottsága mindinkább fokozódott, úgyannyira, hogy ingerült idegeit lázas rohamok kezdék bántalmazni.

Katonáné mikor hazajött, saját szobáját üresen találta, de mivel ez már többször megtörtént, távolról sem gyanítá a szerencsétlenséget, mely érte. Nyugodtan végzé teendőit, közbe-közbe dörmögött, mint aki nincs valamivel megelégedve. — Ugyan jer ki már te Mari, ne ülj mindig az urfi nyakán, — kiáltá. Kövesdy Géza szobája felé fordulva; s miután többszöri hívásra sem jött ki onnan Mari, mérgesen benyitá az ajtót, cifrábnál cifrább ékesszólással élve... De minő nagy volt meglepetése, mikor egy lelket sem talált a szobában! Egy eszme villant meg ágyában. Hátha rászedte őt a turbékoló pár. Dühében egész magánkívül volt; szikrázó szemekkel rohant fel a padlásra, onnan lejöve, a közeli szomszédokban kereste leányát. — Sehol, sehol! — kiáltá rémulten.

Őrültként futott a vendéglő udvarára, hol a társulat éppen indulóban volt. Kérdezősködött Kövesdy Géza után, de ott azt a választ nyeré, hogy éppen reá varakoznak. Nem is kellett Katonánénak több.

Hiába csitították, nem használt semmit; a nagy lármára az egész utca népe összecsendült. „Én a leányomat akarom, nem nyugszom addig, míg őt elő nem keritem!” — mondá sirva csendesítőinek. Az követelte az igazgatótól, vegye őt fel a kocsi, elutazik a társulattal Mindszentre, mivel leánya K. színészszel oda szökött.

Az igazgató mitsem tudván a dologról, természetesen

nek egyik kis emlékét fölakarom idézni; nem ásatag köeszközök-, edények-, állat- vagy ember csontok vezetnek vissza minket oda, hanem irás, valóságos irás, melyet az emberi nem saját gondolatainak, s érzelmeinek maradandóbb közlésére, s megőrzésére talált fel. Nem is egész országot vagy egy nemzetet érdeklő emlék az, mely lelkemet foglalkodtatja, hanem csak egy városnak, Szarvas városának s benne a prot. egyháznak multjára vet az némi világot. Azon férfiú pedig, kinek emlékiratai nyomán vagyok bátor előadni a czimül felvett 1754-ki egyházlátogatást Szarvason s ki már csupán azon szorgalmáért is, melylyel részint egyháza, részint e város egyes eseményeit a jövőnek örökségül irásban hagyá, éppen ugy tiszteletre méltó, mint az, ki a hierogliphákat megolvassa, a pharaók történetére világot derít: — azon férfiú mondom Markovicz Mátyás, a szarvasi ev. egyháznak második lelkésze, kire a szarvasiak méltán büszkék lehettek, mert ő volt az, ki nemcsak egyházi, de községi ügyeket is rendbe szedte; ő hiveinek nemcsak vigasztaló atyja s ha kellett szigorú illése, hanem tapintatos vezetője is volt, úgy hogy őket a prot. egyháznak legsötétebb napjaiban is minden nagyobb kellemelenségtől megtudta óvni.

Mielőtt azonban ezen egyházlátogatásról szólnánk annak teljesebb megértéséhez szükséges előbb a következőket megjegyeznünk.

Hazánkban is, mint sok más országban a prot. vallásnak nehéz küzdelmeket, sok üldöztetést kellett átélnie, míg a vallásegyenlőség, testvéries korszaka reá felderült. Bocskay, Bethlen, a Rákocziak, nemcsak a polgári, hanem a lelkiismereti szabadságnak is harcosai, hősei valának. A bécsi, nikolsburgi s linczi békekötések biztosíták ugyan a protestánsok szabad vallás gyakorlatát, mégis azon számtalan sérelmek, melyekkel ezen egyház hívei ezután is időről-időre részint az országgyűlés részint a fejedelmek elé járultak, bizonyítják, hogy ez sokáig csak írott malaszt vala. Az ugynevezett „Resolutio

engedett kívánatának. Erre felszóltak a színészek, hogy ők bizony nem fognak egy idegen nőért szorulni.

Katonáné kapja magát, felszalad a város házához egy előfogatért. Az ut épen háza előtt vezetvén el, fölkererte szomszédnőjét, vigyázzon a házra, míg ő a szökevények után vágat. Jó borraivalót ígervén a kocsi, sárkány módra repült a két tüzesvérű mén s háromnegyed óra múlva a Tisza partnál voltak.

— Nem tudom, mi hajom van kedves Gézám, — mondá remegő hangon Mari, a kompa lépve, mely a tulsó partra volt őket szállítandó, — mintha ájulás környezne, erőm egyszerre eltűnt, tagjaim reszketnek, valami balsejtelem, rossz előérzet gyötör.

Szavait még be sem végezheté, midőn egy izmos kéz megragadá karját. Feltekint, — szigorú tekintetű anyja állott előtte, dühtől villogó szemekkel. Egyszerre halálszint öltött Mari arcra.

E perczben a csigát megeresztik s a komp lassu méltósággal célja felé indul. Katonáné oly meglepő gyorsasággal rántá ki Marit a partra, hogy ott, Géza már vissza nem tarthatta.

Mari kétségbeesett helyzetében borzalommal gondolt arra, mi otthon varakozik reá: mint fogja anyja haragjának egész súlyát éreztetni vele; mint fogják a szomszédok és leányok gunyolni; mint kell lemondania a reményről, hogy Gézát valaha magáénak mondhassa; mindezeket átgondolva; eszméletét kezdé veszteni. Kétségbeesése az öngyilkosságra készíteté.

A kocsi alig husz lépésnyire, összeszedve minden erejét, kiszakítá magát anyja s a kocsi karjai közül s nyil-

Carolina*, melyet Mária-Theresia atyja 1781-ben bocsátott ki, míg egyrészt az evangélikusok minden törvényes jogait és szabadságait megsemmisíti: addig másrészt mindazon méltatlanságokat, melyek addig a protestánsokon elkövetettek helyesli. Maga azon tény, hogy e Károly-féle rendelet a prot. egyházban a „jus inspectionis“-t is nem a prot. superintendensekre, kiket e jog természetesen illetett s kiknek választása a király előleges jóváhagyása mellett megengedett, — hanem a r. kath. esperesekre ruházta, kiterjesztvén azt nemcsak az adminisztráció, de a hit dolgaira is, — maga azon tény mondhatnánk bizonyítja, hogy az evangélikusok szabad vallásgyakorlata, bárha azt három békekötés s országgyűlési törvények biztosíták, sokáig pium desideriumnál nem volt egyéb. — Mária Theresia alatt sem javult az evangélikusok sorsa, sőt lehetőleg még súlyosabbá tétetett. — E királynő uralkodási idejébe esik az 1754-ki s Alapi archidiakonus által végzett egyházlátogatás, melyet Markovicz húsz pontban ír le.

Gajdács Pál.

(Folyt. köv.)

H I R E K.

— **A cs. kir.** hadparancsnokságtól Temesvárról közlés végett a következő hirdetmény küldetett be hozzánk: hogy az összes gyógytudományok azon tudorainak, kik a katonasági tisztkarban üresedésben levő helyekre pályázni óhajtanak, a kórházi és a csapatnál teendő szolgálásban, katonai (had) sebészet és éptanban (egészségügytanban) szükséges. — tisztán katonasági ismeretek megszerzése végett és beigazolására alkalom nyujtassék; a bécsi 1. számú cs. kir. helyőrségi kórháznál fennálló katonasági tanfolyamra folyó 1879. év november 1-én negyven jelölt fog felvételt. Felvételi fel-

sebességgel a gátra rohanva egy „Isten veled Géza!“ kiáltással a hullámok közé veté magát.

E látványra Katonáné megrémülve felkiáltott, szive összeszorult s élettelenül rogyott a földre.

Kövesdy Géza a tulsó parton állva, szemtanuja volt a történeteknek s midőn Marit élet-halál közt látta lebegni, eszeveszetten futott segély után, de mire ez megérkezett, — minden elcsöndesült . . .

* * *

A Tiszaparttól nem messze, egy náddal fedett házikóra akadunk. Belépve a lakba, egy halvány arcú nő nyugszik a szobacska egyik szögletében elhelyezett ágyon; beesett szemében a bánat és szenvedés bágyadt sugarai világolnak. Lehetetlen elfojtanunk megindulásunkat, midőn benne: Katona Mariskára ismerünk.

Az isteni gondviselés örökdvén felette, csodálatos módon megzabadított a hullámok torkából. A folyamon dolgozó molnár egyike látván a szerencsétlen leányt az ár ellen küzdeni, társát szólítva rögtön segélyére sietett s még élve sikerült őt kimenteniök.

De az erős meghülés, nagy idegrázkodás folytán a láz-roham már hat nap óta önkívüli állapotban tartja. Megszabadítójának neje és leánya örökdnek éjjel-nappal mellette.

Egy hét múlva tetemes javulás állott be; lassanként lábadozni kezdett, úgy annyira, hogy pár nap eltelté után megköszönve a ház népének iránta tanúsított szives gondoskodásait s élte megmentését, érzékeny bucsuzás közt elhagyá a házat.

Első gondolata volt Géza felkeresésére indulni, ki Mindszenten megtört szívvel siratja nagy veszteségét. Nem is ál-

tételek; hogy pályázó: a) az osztrák-magyar birodalom valamely egyetemén az összes gyógytudományokból nyert tudori (vagy orvos- és sebésztudori) ranggal birjon, b) állítási kötelemljesítésének beigazolása; c) legfeljebb 32 éves; d) szeplőtlen előéletű legyen; f) testileg hadiszolgálatrai alkalmasság, (valamely tetteles állományu cs. kir. törzsorvos által ezen célra kiállított bélyegmentes bizonyítvánnyal igazolandó be;) és g) kötelező nyilatkozat, mely által jelölt magát kötelezi, — a még teljesítendő védkötelezettségének épfentartásával az alkalmazás napjától számított két éven át a cs. és kir. hadseregben mint hivatásszerű orvos szolgálni. Pályázók, felvétel iránti kérvényeiket 1879. október 20-ig, — a temesvári cs. kir. hadparancsnokság útján, hova ezek legkésőbb folyó évi október 15-ig beadandók — a birodalmi hadügy ministeriumhoz terjesszék elő. Az erre vonatkozó határozatok 1879. október 25-ig meghozatnak. A tanfolyam 1879. november 1-től 1880. ápril haváig tart. A felvett jelöltek, meddig a tanfolyamon vannak, havonként 50 (ötven) o. é. forint általányt kapnak, mely előlegesen fizettetik ki; továbbá megfelelő természetbeni lakást, esetleg a tanfolyam egész tartamára eső 180 frt lakpénzt, havonként előlegesen fizetendő 30 forintos részletekben. Ezenkívül oly jelölteknek, kiknek a tanfolyamrai belépése utazással van egybekötve, a valóban tett kiadások a bécsi 1. számú helyőrségi kórháznál benyujtandó számlára megtérítetnek. Felvettek tartoznak a katonasági tisztkar főkökénél mint a tanfolyam vezetőjénél, valamint ennek helyettesénél és a bécsi főhadparancsnokság egészségügyi főnökénél 1879. november 1-én jelentkezni, a tanfolyam utolsó hetében pedig magokat egy bizottsági vizsgának alávetvén, a kielégítő eredménnyel letett vizsga alapján mint hivatásszerű főorvosok a cs. kir. hadseregben vagy azonnal alkalmaztatnak, vagy a legközelebbi előléptetési határidőig előjegyzésbe fognak vétetni. Végleges alkalmazásuk esetén ugyanezek 120 o. é. forint ru-

modva, hogy míg ő segély után rohant, azalatt kedvesét a molnár lakában, lázas tevékenységgel iparkodtak az életnek visszaadni.

A viszontlátás jelenete leírhatlan. A fájdalom és öröm kitorése között borultak egymás nyakába, miközben könnyeik záporoként omlottak . . . E pillanat feledtette eddigi szenvedéseiket.

Mariska egy hét múlva szinpadra lépett mint kardaloknoknő; később szerepeket is kapott, melyeknek ügyesen megfelelt.

November 27-én megtörtént az eljegyzés s még ugyanazon év karacsony első napján esküdtek egymásnak örök hűséget a mindszentí plébánia templomban.

Katona Mari a szinipályára lépve, beváltá Gézának tett ígértét. Az igaz sokat küzdött, sokat nélkülözött, de ez őt nem csüggeszté, sőt ellenkezőleg buzdítá, mert lankadatlan szorga'om, kitaró buzgalom, s fáradhatlan igyekezete által csakhamar felküzdte magát az elsőrendűek sorába.

Boldogan, elégtelenül tölték napjainkat, míg a kéréllhetlen végzet le nem tépé őket egymás kebléről. Az 1873-iki cholera, elragadá a gyöngéden szerető férjet az élők sorából, az önfeláldozó hű nő roppant fájdalmára. . . .

Egy év eltelté után a következő Hymen-hír volt olvasható a lapokban: „Bonyháry István vidéki színész, mult héten vezette oltárhoz özvegy Kövesdy Gézanét, a vidék egyik közkedvességü énekesnőjét, B.-Gyulán. — Zavartalan boldogságot kívánunk az új párnak!“

Kövesdy Géza nyugodtan pihenhet a föld ölében, mert forrón szeretett Mariskája, kebelbarátjával, Bonyháry Pistával osztá meg az élet terhét.

házi pótlékot kapnak. Közelebbi szükséges felvilágosítások a cs. k. hadsereg szabályrendeletek tárának 1875. évi 4. darabjában közlött: „Organische Bestimmungen und Diensvorschrift für den ärztlichen Kurs“-ban foglalják. (1879. 5121. eln. számhoz.) A birodalmi cs. kir. hadügyminisztériumtól.

— **Rottmann Farkas** fényképész úr a Pokorny-féle házból a „Sas“ vendéglő közelében levő Weinberger Simon-féle házba költözött át. Midőn e körülményt a közönség érdekében felemlítendő: ajánljuk egyszersmind nevezett fényképész urat, kinek szakbeli ügyessége bármely fővárosi fényképészével vetekedik, a nagy közönség pártolásába.

— **A békésmegyei régész- művelődés-történelmi egyesület** vándorgyűlése szeptember hó 28-án valódi élénkséget okozott városunkban. A főgymnasium nagyterme, hol a közgyűlés tartott, intelligens közönséggel telj meg, melynek nagyrésztét hölgyek képezék. Göndöcs Benedek apát s egyleti elnök úr magvas megnyitó beszéde után, — melyben az egyesület culturalis irányzatát s működésének legmaradandóbb eredményét, a megyei muzeumot ismertette, Gajdács Pál, b.-csabai polg. iskolai tanár úr lépett az emelvényre, s az „1754-iki egyházlátogatás Szarvason“ című, nagyérdékű értekezését olvasá fel, melyet egész terjedelmében közlünk csarnok rovatunkban. Az eljelenekkel jutalmazott fololvasás után nt. Haan Lajos egyesületi alelnök úr a gyűlést megelőzőleg megejtett kováshalmi ásatás eredménye s a Benka Pál és Sipos S. egyesületi tagok által kiállított, Szarvas környékén gyűjtött, tulnyomólag kőkorszakbeli leleteket mutatta be hosszabb értekezés keretében a közönségnek, — Az ásatás a gyűlés előtt való napon szept. 27-én ejtetett meg Haan Lajos és Zsilinszky Mihály urak által a kellő munka erővel, a Bolza-kert alatti Kovás-halmon, melynek eredménye számtalan agyagból égetett edény-töredék, nehény kő- s csont-eszköz és szarvas agancs darab darab lón, kétségtelen bizonyítékául annak, hogy vidékünk, az őskorban igen lakott volt. Az ősrégészeti elvek szerint e maradványok 2500—3000 évesek lehetnek s határozottan kőkorbéliek, midőn az ember az érczet nem ismervén, fegyvereit és házi eszközeit kőből és csontból idomítá. Képzeltető, hogy a műveltség mily alacsony fokán állhattak az ezen korbéli emberek; s mégis, ha eszközeik ügyes és czélszerű kivitelét tekintjük; ha látjuk nagy gonddal czifrázott edényeiket, a törekvő hatalmas embert látjuk bennük. Hogy evő eszközök már e korban is használtattak: azt kétségtelentől bizonyítja azon a vándorgyűlésen is felmutatott cserépka, mely tavaly a ezigány-érben találtatott, s melyet e lapok szerkesztője őriz gyűjteményében. Szóval már a legkedvezetlenebb korbán észlelhető az ember törekvő, munkás szelleme, mely az újabb időkben oly sok hámulatos találmányban excellál. — Haan Lajos úr érdekes ismertetése után Göndöcs Benedek elnök úr lelkes szavakkal befejezé a közgyűlést, — mely után a jelenlevő tagokkal zárt ülés tartatott, melyen folyó társulati ügyek tárgyalattak. Így a többek közt elhatározatott hogy az évkönyvben közölt dolgozatok díjaztatni fognak, hogy az évkönyv nyomtatására pályázat fog hirdettetni, stb. Este színi előadás után a kaszinó kelyiségeben, mintegy 60 résztvevővel kedélyes közvacsora tartatott t. vendégeink tiszteletére, melyen számos pohárköszöntő mondatott az ünnepélylyel s annak rendezőivel összefüggőleg.

— **Nádasky herceg.** A hamburgi büntető törvényszék Meyer János vagy Henrik nevű iparlovagot kerestetett, ki állítólag Magyarországból származott és mint „Ragoczy János fejedelem“ és „Nádasky hg.“ lépett föl. Mint new-yorki lapok írják, ez az iparlovag Amerikából származik, a hol kitűnően játszotta a száműzött szerepét. „Nádasky hg.“, miut ő mondá, 1848. nov. 10-én azt a csapatot vezényelte, mely Blum Róbertet agyon-

lőtte. A martyr hator magaviselete és szilárd meggyőződése arra indították a herceget, hogy a magyarok pártjára állt és bátran harcolt a szabadság ügyéért. A katasztrófa után kénytelen volt számkivetés¹ menni, hercegi nevét a plebejus Meyerrel fölcserélni és a távoli Oregonban, hol meg is nősült, szántóvetőnek lenni. Ezalatt András gróf, „Nálasky hg ifjúkori barátja“ miniszter lett és a számkivetett, kit rokonai régen halottnak hittek, hazairt hogy visszatérhet-e? „Mindenesetre!“, volt Ferenc-József és Andrassy válasza és értesítették, hogy foglalja el azonnal konfiskált óriási uradalmait. Ezen kívül megküldtek neki a Ferencz Józsefrend lovagkeresztjét és nejét kinevezték a Mária-Therézia-rend tisztelethölgyének. Meyr János, most már Nádasky hg. elfogadta a meghívást és utra kelt Az „Oregonet Deutsche Ztg.“ hirdette először a világnak a „herceg“ szerencsésjét, a többi lapok folytatták, és utazása valóságos diadalmenet volt. Hirlapírók interviewolták és elváltak ragadtatva szeretetreméltosága és leereszkedő modora által. Do midőn az ámitás hire Amerikába érkezett, nem egy tőkepenzes hűledezett, a ki hitelezett Nálasky hg. óriási uradalmaira.

— **Rövid hírek.** Haynald bibornok a mult hó 24-én vette át a Maria dei Angelis templomot, melynek bibornoka lett. Az átadási ünnepélynél jelen volt Liszt Ferenc kanonok is. — **Az Arrogante-hajón** elveszettek családjainak fölsejézésére a császárfürdőben aug. 9-én tartott majális a költségek levonásával 150 frtot jövedelmezett. — **Egy pincs miatt** három heti fogságra ítétek egy bérkocsist Berlinben, mivel nem akart kitérni s elgázolta a kutyát, mely egy másikkal marakodott. — **Tengeri kigyóval** utközött össze állítólag a „Columbia“ nevű norvég bárka szept. 4-én. As összeutközés igen erős volt s a hajó nagyon súlyedt. A hajó körül az egész tengervíz mintegy vérrel befestve látszott. — **Arany lakodal-mukat** ülték meg e napokban Finóczy Károly nyug. kamarai levéltári hivatalnok és neje, Deréky Anna asszony. Mindketten tul vannak a nyolevan éven. — **Egy eltűnt 48-ki szabadságharcos.** A komáromi törvényszék felhívja az 1848-ik évben a magyar szabadságharcban eltűnt Weintortner Józsefet, hogy a holtak nyilvánítási kérvény érdemleges elintéztetése céljából nála jelentkezzék. — **A király** a varannó-csemernyei izr. hitközségnek, imaház építésre, magánpénztárából 100 frtyi segélyt adott.

Szerkesztői üzenet.

— **Balog I. Gyoma.** A költeményt lapunk mai száma hozza. A könyvet postára tettük. Üdvözlét!

— **5. l.** Névtelen levelek nem vehetők figyelembe. A mi a megrovás tárgyát illeti: nem áll az, hogy el lenne hanyagolva sőt közelebb újítva lett. Egyébként a valódi kegyelet nem csupán Kiszserű kétsőségeiben nyilvánul: miért is az ön felszólalását nem látjuk indokoltnak. Ismétljük, hogy sorait csak is akkor méltathatjuk kellőképp, ha ismerjük az író nevét: e nélkül az egész dolgot figyelmen kívül kell hagynunk.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos SIPOS SOMA.

Alólirottak Békésen levő kereskedésébe

egy tanoncz
azonnal felvétetik.

Lavallka Agoston,

kereskedő, Békésen.

HIRDETÉSEK,

Üzlet megnyitás!

Van szerencsém tudatni a nagyérdemü közönséggel, mi-
szerint Szarvason,

a túzok- és csizmadia-utca sarkán levő

kereskedésemet

megnyitottam, s annak czikkeit, melyek

fűszer, festék, déli-gyümölcs, bor, ásványviz, papir, rövid-

és norinbergi árukból állanak

a lehető legjutányosb árak mellett ajánlom a t. helyi és vidéki vevő kö-
zönség figyelmébe.

Szarvason, 1879. évi szeptemberhó.

Tisztelettel

Mikolay János,

kereskedő.

3-1

Nicholson

legújabb találmányu

daráló- és őrlő- malma

gőz-, lóerőre és kézi hajtásra

nagy fontossággal szeszgyárakra hízaló-intézetek

és gazdasátra.

Meglepő nagy munkaképesség, olcsó ár és csekély hajtóerő a főelőnyei ezen
malmoknak.

Működésben látható.

Nicholson W. Fülöp gépgyárában. Budapest, Gyár-utca 48. szám.

Képes árjegyzékek minden gazdasági gépekről ingyen és hármetve.